

Ønsker til skovloven

Danmarks Naturfredningsforening takker for opfordringen til at komme med forslag til ændringer eller fastholdelse af nuværende bestemmelser i skovloven. Foruden det som fremgår af dette notat bakker DN i høj grad op om notatet fra Verdens Skove samt i meget høj grad om notatet fra Jacob Heilmann Clausen på vegne af et antal forskere.

Baggrund

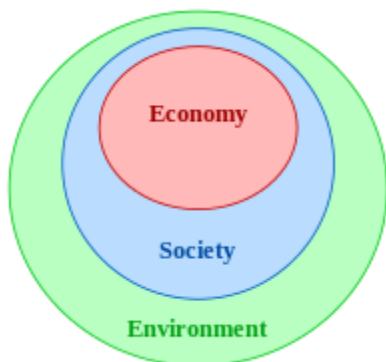
Styrelsen for Vand og Naturforvaltning (nu Miljøstyrelsen) bad på mødet i Skovrådet 20. januar 2017 om hurtigst muligt at få input fra Skovrådets parter angående ønskede ændringer af skovloven. Der blev ikke klart redegjort for den forventede efterfølgende administrative eller politiske proces, men udspillet hænger tilsyneladende sammen med det hvilende punkt i regeringens lovkatalog omkring byggeri i skovene og ændrede bestemmelser om fredskovspligt samt andre igangværende processer om en ny natur- og biodiversitetslov, et revideret nationalt skovprogram og sammenkædning af et antal love i medfør af "lovkompasset".

Af regeringsprogrammet fremgår det, at der skal formuleres nogle nationale naturmål. Ændringerne i skovloven bør naturligvis komme til at afspejle naturmål og skovprogram.

Skovlovens formål og rammebestemmelser

Skovlovens formålsbestemmelser bør skærpes med hensyn til en aktiv forbedring af skovens biodiversitet samt udvides til at omhandle aktiv handling mod menneskeskabte klimaforandringer.

Det bør desuden beskrives i formålet, at den økonomiske udnyttelse af skoven kun må ske indenfor de givne miljømæssige og sociale rammer, se figur.

Skovenes biodiversitet

Beskyttelse og udvikling af bedre skovnatur på alle ejendomme

Generelt er skovenes naturværdier jo ikke beskyttet af den nuværende lov. Her er et forslag til en konkret beskyttelse taget fra det udkast til ny FSC-standard, som er i høring nu (omskrevet en anelse til myndighedsprog). DN ser gerne, at en sådan bestemmelse indføres generelt. Politisk er det naturligvis en fordel, hvis ejerne kompenseres direkte eller gennem et andet generelt tiltag til fordel for skovejerne, f.eks. en ændret grundværdiansættelse, som ønsket af Skovforeningen.

“Minimum 10 % af alle skovejendomme er udpeget til bevaring og fremme af biodiversitet og forvaltes med henblik på at sikre eller skabe gunstige forhold for rødlistede arter. Arealet kan udgøres af skovbevoksede naturtyper, der forvaltes som urørt skov eller græsnings-skov, eller af lysåbne naturtyper, der opretholdes. Dog skal minimum 5 % af det skovbevoksede areal indgå i arealet til biodiversitetsformål. Udpegningen er sket på baggrund af en vurdering af, hvor der findes værdifuld biodiversitet eller kan skabes de mest gunstige forhold til fremme af biodiversitet.”

Vi ser en sådan ejendomsspecifik beskyttelse af og udvikling af levesteder i både skov og tilhørende lysåben natur som en del af bæredygtig skovdrift. Det står ikke i modsætning til en mere geografisk specifik beskyttelse og udvikling af store områder med urørt skov og græsnings-skov, som anbefalet af forskerne (Petersen et. al. 2016). Den supplerer derimod en sådan satsning og skaber en matrix som arterne kan bevæge sig rundt i mellem de større, vildere områder.

Anmelde- og aftalepligt ved indgreb i naturmæssigt særligt værdifulde skove

Desuden bør der som minimum indskrives en anmeldepligt - a la den eksisterende for aktiviteter i Natura 2000-områder - ved indgreb i registrerede naturmæssigt særligt værdifulde skove (§25) samt for øvrige skovarealer, som fandtes ved fredskovforordningen af 1805, og hvor der endnu er kontinuitet som løvskov. Samt en tilhørende pligt for myndighederne til at indgå aftale med skovejeren om bevarelse af væsentlige naturværdierne med kompensation for i hvert fald det areal, der overstiger 10 % (se ovenfor) eller tiltag som medfører særlige forbedringer. Det bør også skrives ind at ”ministeren SKAL foretage en grundig registrering af naturmæssigt særligt værdifulde skove”. Anmeldeordningerne ønskes i øvrigt ændret til egentlige afgørelser med klagemulighed – a la VVM-screening.

Øvrigt om biodiversitet

- Gøre græsning og naturgenopretning af våd og lysåben natur i skov lettere (lempe dispensationskravene).
- Indre skovbryn skal også bevares og udvikles.
- Alle skovmoser (elle-/askesumpe m.m.) skal bevares – også selv om de har plantningspræg og dermed nu ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven og skovloven.
- Forbud mod gødskning, sprøjtning og nydræning – se evt. certificeringsstandarderne.
- Loft over andelen indførte træarter og forbud mod konvertering væk fra hjemmehørende træarter på gammel skovbund – inspiration kan hentes i certificeringsstandarderne.
- Bestemmelsen om juletræer og pyntegrønt kan begrænses til blot 5 % pyntegrønt. Juletræer hører til udenfor skovene.

Klima

Skovene har flere helt afgørende indvirkninger på det globale klima. De forhold bør i langt højere grad indarbejdes i loven. Generelt har den historiske skovrydning ført til en klimagæld, som bør betales (delvist) tilbage ved at skovenes samlede lager af kulstof øges. Det kan ske ved en kombination af større skovareal og større vedmasse per areal. Hertil kommer skovenes rolle som træproducenter. Træ gør stor (størst) klimanytte og vil være uundværlig fremover som substitution for stål, beton, plast og fossile kemikalier. Træ til energi er ikke en smart

brug af træ i det lange løb, men i så fald er forgasning at foretrække frem for afbrænding, bl.a. fordi fosforressourcen så kan recirkuleres. Hertil kommer lageret af kulstof i træprodukter.

Konkret bør det indføjes i skovloven, at skovenes lager af kulstof ikke må falde på ejendomsniveau set over en begrænset tidsperiode. Dispensation kan gives i særlige tilfælde, fx i forbindelse med naturgenopretningsprojekter.

De foreslåede bestemmelser om at begrænse dræning vil også gavne klimaet ved at begrænse udledningen af lattergas og metan.

Forslaget om øget rådgivning kan også gavne en bæredygtig forøgelse af tilvæksten af træ på visse arealer.

Styrket rådgivningsindsats

Det foreslås at loven tilføjes en bestemmelse om at *"Ministeren skal sikre, at der sker tilstrækkelig vejledning af private skovejere om bæredygtig skovdrift"*. Herunder forstås bl.a. rådgivning om at sikre flere gamle træer og dødt ved, mere naturlig hydrologi og kantzoner langs vandløb samt aktiv pleje og forvaltning af lysåben natur i skovene, egekrat, skovbryn med mere.

Desuden kan bestemmelsen om forskning skærpes til *"Ministeren SKAL iværksætte forskning og udvikling om skovbrugsfaglige OG NATURFAGLIGE spørgsmål af betydning for lovens administration."*

Byggeri i skovene

DN ser ikke umiddelbart noget behov for at ændre på skovlovens regler om byggeri. Forslagene om byggeri i skovene er generelt et udtryk for en demontering af fællesskabets interesser til fordel for enkeltpersoners interesser. Der er allerede i dag velovervejede muligheder for dispensationer til samfundsvigtige formål.

I efteråret 2016 kom det frem, at regeringen (Venstre) på sit lovprogram havde et forslag om at lempe skovlovens bestemmelser om byggeri i skovene. Et såkaldt idékatalog blev lækket i medierne. DN har ikke fra Styrelsen set anden information om de forslag, som på det tidspunkt blev vendt politisk. Helt overordnet set er der gode grunde til at bevare mere restriktive bestemmelser for byggeri i skovene end i det åbne land, f.eks. er værdierne for friluftsliv og biodiversitet generelt meget højere i skovene end på landbrugsjord. Eftersom byggeri rent juridisk og politisk er irreversibelt bør politikerne være yderst restriktive med lempelser. Byggeri af boliger eller institutioner i bynære skove kan ikke spoles tilbage. Det kan være at børnene får en ny skole eller børnehave (som kunne have ligget et andet sted), men til gengæld har de så ingen byskov at lege i på vej hjem fra børnehave eller i weekenden.

DN venter stadig på at se en behovsvurdering for eventuelle ændrede byggeregler samt en nøje konsekvensvurdering, som inddrager skovenes varierede værdier, herunder for friluftsliv uden betaling i dagligdagen (bynære skove) og i form af mere eventyrlige udflugter (de større, stille skove).

Kommentarer til forslag i idékataloget:

- *"Skovloven skal ikke hindre en udvikling af den bymæssige bebyggelse i bykvarterer eller sommerhusområder."*
DN: Bynære, grønne områder forsvinder hurtigt, hvis der åbnes op, og de har meget store samfundsmæssige værdier i dag, ikke mindst i form af trivsel og sundhed for byboere i dagligdagen – også de, som ikke har mulighed for at søge sig til andre naturområder. I mange danske byer er alle de væsentlige grønne områder beskyttet af skovlo-

ven i dag og derfor ikke beskyttet effektivt gennem andre bestemmelser. Tag f.eks. Odense som eksempel. Dispensationsmulighederne i dag er tilstrækkelige.

- Forsøgsordning på: Friluftsanlæg, børnehaver og vindmøller - Et antal projekter kan godkendes af F&M ministeren.
DN: Ordet forsøg indikerer at noget vil bibringe ny viden og kan rulles tilbage, men det er jo ikke tilfældet her. Det handler om hele børnehaveinstitutioner og der nævnes rivekraftinganlæg, friluftscener og udvidelser af campingpladser. Det er alt sammen anlæg som udelukker den almindelige skovgæst fra området, og som normalt vil kunne placeres udenfor fredskov eller få dispensation hvis samfundsnytten er stor nok – de nuværende regler er tilstrækkelige. DN vil ikke have vindmøller i skovene; heller ikke i plantagerne, hvor man kan få fornemmelsen af eftertragtet "vildhed" p.g.a. mørke, stilhed og størrelse, selv om træerne er plantede.
- "Man skal have samme grænser for byggeri i skovene, som man har det i det åbne land ifht den nye Planlov."
DN: Vil det sige op til 500 m² uden at spørge nogen? Vil det sige etablering af alle mulige erhverv i tidligere skovdriftsrelaterede bygninger? DN anbefaler en fastholdelse eller en meget håndfast dispensationsmulighed, som tager hensyn til skovens værdier, brug og karakteren af den eksisterende bebyggelse.
- Jagthytter, 50 m² i skove over 50 ha uden dispensation.
DN: Hvor mange? Service/infrastruktur? Placering? Hvorfor uden dispensation, som jo netop kan afveje ansøgningen mod bredere samfundsinteresser og sørge for en tilpasning af projektet?
- "Tillade småhytter til overnatning og udlejning arealgrænse måske 20 m²."
DN: Antal? Servicehuse? Parkeringer? Bliver hurtigt sommerhusområder. Er nogle få småhytter uden vand og strøm og parkering overhovedet en business case?

Erstatningsskov

Bekendtgørelsen om erstatningsskov bør ændres således at placeringen og kvaliteten af erstatningsskoven i langt højere grad erstatter den skov, som fjernes. Bynær legeskov skal altså erstattes med skov i samme boligområde. Skov af høj naturkvalitet skal erstattes så det giver samme lokale populationer af arterne og samme giver samme type af landskabsoplevelse. Det er ikke tilstrækkeligt at hektarantallet stemmer (eller udgør op til 200 %) – nu bør værdien og placeringen lægges ind i regnestykket. Desuden ophører muligheden for at benytte eksisterende ikke-fredskov som erstatning, når al skov bliver fredskov, jf. nedenfor.

Desuden bør muligheden for at erstatte en del af en fjernet skov med ikke-skovbevoksede naturtyper i højere grad indgå i et nyt regelsæt. Det kan give højere samlet naturværdi at genskabe eller forbedre andre naturtyper end blot (træbevokset) skov, når der skal udlægges erstatningsskov/erstatningsnatur.

Fredskovspligt

Fredskovsplikten er et meget vellykket eksempel på gevinsten ved kontinuitet i lovgivningen. Samfundsværdierne af bestemmelsen har været gigantiske, også selv om skovene til vis del leverer andre goder til samfundet nu end det var tænkt ved indførelsen af bestemmelsen i flere etaper omkring år 1800.

DN har ikke fuldt overblik over de fra myndigheds- eller politisk hold tiltænkte lempelser af hvordan fredskovsplikten administreres. Umiddelbart foreslår foreningen at fastholde princippet om at al offentlig skov er fredskov indtil en nøjere udredning har redegjort for et helt konkret (rimeligt) behov for en ændret lovgivning på dette punkt, som kan gennemføres uden skadelige konsekvenser for naturværdier og naturoplevelser hverken på kort eller lang sigt.

Desuden foreslår DN, at al skov, der juridisk set betegnes som skov, pålægges fredskovspligt. Hertil kommer kratskov, som ikke kan blive højstammet skov, men dog indeholder biologiske skovkvaliteter. Også sådanne arealer bør omfattes af fredskovspligt og dermed den nye, mere naturvenlige skovlov.

Klagemuligheder/borgerinddragelse

I dag er DN ikke klageberettiget på linje med ansøger i samme grad i medfør af skovloven som i mange andre love. Det ser vi gerne harmoniseret. Nogle af de for DN vigtige forhold at kunne påklage er dispensation fra dyrehold i skoven (§ 8 stk.1 pkt. 4), andel juletræer og pyntegrønt på op til 10 % (§9 stk. 1 pkt. 2), frastykning til opdeling af skov (§ 12), fjernelse af bevaringsværdigt egekrat (§ 26), skovbryn (§ 27), småbiotoper i skovene (§28).

DN håber, at dette notat kan tjene som inspiration og pejlemærker i de forskellige politiske og lovgivningsmæssige processer de kommende år. En del ændringer bør kunne foretages relativt hurtigt, så der bør arbejdes for en revision af loven i etaper. Foreningen bidrager meget gerne med yderligere uddybning eller diskussion af forslagene.

Med venlig hilsen

Nora Skjernaa Hansen, skovpolitisk medarbejder
31 19 32 60, nsh@dn.dk